

'Overwegende dat het gerechtshof rekening wenst te houden met de omstandigheid dat sedert enige tijd verschillende door de Nederlandse rechter aan mannelijke delinquenten opgelegde gevangenisstraffen, in strijd met de wettelijke voorschriften en met de bedoeling van Wetgever en Rechter, zijn of worden tenuitvoergelegd in gevangenskampen op zo strafverzwarende wijze als door de Rechter bij de bepaling van de strafmaat onmogelijk kon worden voorzien of zelfs maar als mogelijk verondersteld;

overwegende dat het Gerechtshof, de mogelijkheid van deze wijze van executie der thans op te leggen straf in aanmerking nemend, er zich om des gewetens wille van zal onthouden, de verdachte te veroordelen tot een gevangenisstraf van zodanige duur als *in casu* in evenredigheid zou staan tot de ernst van het door de verdachte gepleegde misdrijf doch hem zou blootstellen aan de mogelijkheid van een executie als boven vermeld;

overwegende dat het gerechtshof op grond van deze overwegingen zal bepalen, de verdachte te veroordelen tot na te melden gevangenisstraf met aftrek van een zodanige tijd, in preventieve hechtenis doorgebracht, dat de straf tijdens de uitspraak van dit arrest vrijwel geheel in preventieve hechtenis zal zijn ondergaan;

Veroordeelt verdachte . . . deswege tot gevangenisstraf van vier maanden;

Bepaalt dat de tijd, door de veroordeelde vóór de uitspraak van dit arrest in voorlopige hechtenis doorgebracht, bij de uitvoering van de hem opgelegde tijdelijke gevangenisstraf geheel zal worden in mindering gebracht.'

Zo klonk het op 25 februari '43, ruim twee weken na de razzia's op jongeren en vier dagen na de voorlezing van het kerkelijk protest, in een van de zittingszalen van het Paleis van Justitie te Leeuwarden. Binnen de rechterlijke macht werd dit arrest spoedig bekend, afschriften verschenen ook in de illegale bladen. 'Moge', zo schreef *Het Parool*, 'de rechterlijke macht van Nederland zich spiegelen aan dit uitnemend voorbeeld. Zó moet het!'¹

'Normale' rechtspraak

Toen dit Leeuwarder arrest gewezen werd, was Nederland al bijna drie jaar bezet. Welnu, er waren misschien geen Nederlanders wier arbeid in de loop van die bijna drie jaar zozeer gedevalueerd was als de ambtenaren van het Openbaar Ministerie en de rechters. Die devaluatie hing in de eerste plaats samen met het manifeste onrecht dat door de bezetter bedreven werd en dat zich geheel buiten de Nederlandse rechtspraak om voltrok. Die rechtspraak hield zich, voorzover zij strafrechtspraak was, als vroeger bijvoorbeeld met gevallen van diefstal en moord bezig, maar geen proces werd voorbereid en

¹ *Het Parool*, 51 (5 april 1943), p. 1.